

DET KONGELIGE DIGITALISERINGS-
OG FORVALTNINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen

Deres ref

Vår ref

Dato

25/899-6

24. mars 2025

Dokument 8:112 S (2024–2025) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Hege Bae Nyholt, Mímir Kristjánsson, Sofie Marhaug om å få kontroll over datasenterindustrien

Jeg viser til brev 11. mars 2025 der energi- og miljøkomiteen ber om uttalelse om representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen, Hege Bae Nyholt, Mímir Kristjánsson og Sofie Marhaug om å få kontroll over datasenterindustrien.

Nedenfor følger vurderinger av enkeltforslagene som er fremmet. Energiministeren har svart på forslagene 4-6 og Kommunal- og distriktsdepartementet har gitt innspill til svar på forslag 7.

1. Stortinget ber regjeringen sørge for et midlertidig forbud mot all ny utbygging av kommersielle datasentre frem til en helhetlig regulering er på plass, og fremme nødvendige forslag for Stortinget for å sørge for dette.

Regjeringen ønsker å legge til rette for datasentre som bidrar til verdiskaping, økt sikkerhet og ivaretagelse av norske interesser. I regjeringens nasjonale digitaliseringsstrategi, *Fremtidens digitale Norge*, står det følgende: «*Datasentre er en sentral del av den digitale grunnmuren og er moderne industribygging. Datasentre lokalisert i Norge, sammen med en god og robust digital grunnmur generelt, legger til rette for at kritiske digitale tjenester kan produseres nasjonalt fremfor i utlandet. Det vil styrke den nasjonale kontrollen og sikre muligheter for nasjonal autonomi.*» Det er spesielt viktig å styrke sikkerhet og beredskap i disse tider.

Det er avgjørende for det norske velferdssamfunnet og en bærekraftig økonomi, at vi lykkes med den digitale og grønne omstillingen. Tilgang til datasenterkapasitet og -tjenester er en viktig forutsetning for utvikling basert på digitale teknologier og tjenester. All databasert innovasjon og verdiskaping, for eksempel gjennom utvikling og bruk av kunstig intelligens (KI) og andre muliggjørende teknologier, er avhengig av at dataene organiseres, prosesseres og lagres et sted. Det forutsetter bruk av datasentre. Datasentre og KI både kan og må spille en rolle i arbeidet med å nå klimamålene, og teknologien kan bidra til effektiv reduksjon i utslippene. Datasentertjenester kan understøtte utslippskutt i alle sektorer gjennom digitale løsninger, for eksempel mer klimavennlige og effektive produksjonsprosesser og tjenester i næringslivet.

For å oppnå alle gevinstene ved ny teknologi må vi akseptere at datasentre bruker deler av kraftressursene våre. Det er en viktig oppgave for regjeringen å legge til rette for ny kraftproduksjon, økt nettkapasitet og mer energieffektivisering. Det er regjeringen godt i gang med.

Datasenternæringen i Norge er relativt ny. Datasenterregulering i ny ekomlov og ny datasenterforskrift som trådte i kraft 1. januar 2025, regulerer datasenternæringen for første gang. Det nye regelverket stiller blant annet krav til datasenteroperatører om å registrere seg hos Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Vi trenger mer kunnskap. Den nye registreringsplikten vil gi bedre oversikt over næringen og bedre grunnlag for tilsyn fra myndighetene. I tillegg stiller vi gjennom den nye ekomloven krav til forsvarlig sikkerhet og beredskap i datasentre.

For regjeringen er det viktig å sikre en robust nasjonal infrastruktur med rask og trygg lagring av nasjonale data og digitale tjenester. Jeg støtter derfor ikke forslaget om et midlertidig forbud mot all ny utbygging av kommersielle datasentre eller å fremme nødvendige forslag for Stortinget for å sørge for dette.

2. Stortinget ber regjeringen følge opp stortingsvedtak 718 (2023–2024) og utrede et permanent forbud mot utvinning av kryptovaluta i Norge. Regjeringen bes også innen september 2025 starte prosessen med å avvikle all eksisterende kryptoproduksjon i Norge og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag for å sikre dette.

Regjeringen har en klar intensjon om å avgrense utvinning av kryptovaluta mest mulig. Utvinning av kryptovaluta er ressurskrevende når det gjelder kraftbruk, og det kaster lite av seg i lokalsamfunnet i form av arbeidsplasser og inntekter.

Regjeringen utreder derfor handlingsrommet for å regulere utvinning av kryptovaluta. En utredning av anmodningsvedtak 718, som Stortinget fattet 6. juni 2024, inngår i dette arbeidet: «*Stortinget ber regjeringen utrede et forbud mot utvinning av kryptovaluta i Norge og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2025.*» Dokumentet som ligger til grunn for vedtaket, er representantforslag fra

stortingsrepresentantene Birgit Oline Kjerstad og Lars Haltbrekken om konsesjon på datasentre, jf. Dokument 8:106 S (2023–2024) og Innst. 383 S (2023–2024).

I Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets Prop. 1 S (2024-2024) har regjeringen så langt rapportert følgende på anmodningsvedtaket: *«Regjeringa har ein klar intensjon om å avgrense utvinning av kryptovaluta mest mogleg og har sett i gang eit arbeid for å vurdere handlingsrommet for korleis vi kan gjere det. Forbod mot utvinning er eit av tiltaka som blir vurdert. Ei førebels vurdering syner at ei rekke EØS-rettslege forhold må greiast ut nærare før vi kan gå vidare med ei eventuell regulering av utvinning av kryptovaluta, mellom anna eit eventuelt forbod. Kva som vil vere mogleg innanfor dei EØS-rettslege rammene avheng av korleis ei ordning blir utforma, mellom anna kva for konkrete omsyn myndighetene vil bygge reguleringa på. Ordninga må kunne avgrensast til utvinning av kryptovaluta. Mindre inngripande ordningar enn forbod vil vere lettare foreinleg med Noreg sine EØS-rettslege forpliktingar enn eit totalforbod.*

Regjeringa vil kome tilbake til Stortinget på eigna måte når forbod er greidd ut nærare.»

Regjeringen følger opp anmodningsvedtak 718 og vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte, når forbud er utredet nærmere. Jeg mener det ikke er grunnlag for å starte en prosess med å avvikle all eksisterende kryptoproduksjon i Norge før et eventuelt forbud er utredet nærmere.

3. Stortinget ber regjeringen utrede konsesjonsplikt for datasentre.

En konsesjonsordning vil bryte radikalt med det etablerte ansvarssystemet. I dagens system spiller kommunen en viktig rolle når det gjelder forsvarlig utbygging av datasenter. Som planmyndighet vil kommunen kunne avgjøre om og hvor et datasenter kan bygges. Det er flere spørsmål og prioriteringer som må vurderes under denne prosessen. Datasenter varierer i størrelse og anvendelsesområde, og med dette varierer også kraftbehovet, arealbehovet og påvirkninger dette har på nærområdet.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet har utarbeidet en veileder, *Rettleiar for kommunane – etablering av datasenter*, om hvilke forholdsregler kommunen bør ta, hvilket handlingsrom kommunen har, og hvem kommunen kan ta kontakt med når den mottar søknad om etablering av datasenter eller kommunen selv ønsker å etablere datasenter. Målet er å gjøre det enklere for kommunene å vurdere hva som er en hensiktsmessig beslutning når en datasenteraktør ønsker å etablere seg i kommunen.

Generelt bidrar konsesjonsordninger til økt byråkrati og lengre behandlingstid for ønskede prosjekter. Videre må formålet og kriteriene være tydelige, og ordningen må være praktisk mulige å gjennomføre. Dersom man for eksempel skulle innført begrensninger i enkeltaktørers tilgang til kraftmarkedet, ville det innebære en sterk inngripen overfor de som ønsker tilgang til kraftmarkedet. Et slikt forslag ville prinsipielt også utgjøre en større endring sammenlignet med dagens organisering av kraftmarkedet. Hvis forslaget innebærer at typer av sluttkunder eller industrigrener behandles ulikt, oppstår spørsmål om grunnlaget for

eventuell forskjellsbehandling og risiko for at man rammer prosjekter som kan være ønskelige.

Vi trenger dessuten mer kunnskap om datasenternæringen. Registrerings- og opplysningsplikten for datasenteroperatører (se omtale under forslag 7 nedenfor), som er innført i ny ekomlov og ny datasenterforskrift, vil gi oss kunnskap som vil være nødvendig for å kunne vurdere eventuelle nye rammer for datasenternæringen.

Jeg mener det ikke er grunnlag for å utrede konsesjonsplikt for datasenter og at forslaget ikke bør vedtas.

4. Stortinget ber regjeringen innføre skjerpede krav til bruk av overskuddsvarme for alle datasentre over en viss størrelse.

Aktører som etablerer eller oppgraderer energiintensive anlegg skal i henhold til energilovens kapittel 7 gjennomføre en kost-nytte-analyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme. Kravene omfatter datasenter med over 2 MW tilført elektrisk effekt, og andre anlegg med tilført elektrisk effekt på over 20 MW, samt kraftverk, industrianlegg og anlegg for energiproduksjon med over 20 MW tilført varmeeffekt i tillegg til fjernvarmeanlegg og fjernkjøleanlegg. Det kan i enkeltvedtak stilles krav om at overskuddsvarmen skal utnyttes dersom kost-nytte-analysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnaden. Krav til utnyttelse gjelder ikke for anlegg med tilført elektrisk effekt. Forskrift om kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme ble fastsatt av Energidepartementet 25. september 2024 og settes i kraft 1. april 2025.

Regjeringen vurderer å foreslå strengere krav til kost-nytteanalyser under energiloven kapittel 7. NVE leverte 18. juni 2024 svar på et oppdrag fra Energidepartementet, der de blant annet anbefaler at flere anlegg skal omfattes av kravet om å gjennomføre en kost-nytte-analyse av utnytting av overskuddsvarme, og at det skal stilles strengere krav til at lønnsomme tiltak må gjennomføres. Innspillet fra NVE er nå til vurdering i departementet.

Energiministeren viser også til at Stortinget har fattet et anmodningsvedtak om utnyttelse av overskuddsvarme fra datasentre. Anmodningsvedtak 717 fra 6. juni 2024 sier følgende: «Stortinget ber regjeringen utarbeide krav til nye datasentre som omhandler utnyttelse av spillvarme og egenproduksjon av energi- og energilagringssystemer der det ligger til rette for dette.» Jeg viser til omtale av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025).

Energiministeren viser også til at Stortinget i forbindelse med representantforslag om en reell handlingsplan for sirkulær økonomi (Dokument 8:176 S (2023–2024)) fattet følgende vedtak 5. desember 2024: «Vedtak 78. Stortinget ber regjeringen stille strengere krav om at spillvarme utnyttes fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel fra industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre, hydrogenproduksjon og energiproduksjonsanlegg der det ligger til rette for dette, og komme tilbake til Stortinget så raskt som mulig.» Regjeringen vil se vedtaket i sammenheng med andre prosesser på området, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Energiministeren mener at forslaget om å innføre skjerpede krav til bruk av overskuddsvarme for alle datasentre over en viss størrelse ikke bør vedtas.

5. Stortinget ber regjeringen utarbeide nye generelle kriterier for nettilknytning i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM), som tar utgangspunkt i samfunnsnytte, og som inkluderer hensynet til natur, klima, arbeidsplasser og menneskerettigheter.

Nettselskapene har tilknytningsplikt som innebærer at de plikter å gi alle som forespør det tilknytning til nettet og adgang til kraftmarkedet. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet for å kunne gi tilknytning. Tilknytningsplikten bidrar med stabile og gode rammevilkår, og dette er avgjørende for at Norge skal være et attraktivt land å etablere seg i.

Energiministeren er glad for at vi har vekst i norsk industri og næringsvirksomhet. Mye nytt og økt forbruk har fått reservere nettkapasitet, men det er også mange modne aktører som står i tilknytningskø. For regjeringen er det derfor en prioritert oppgave at det skal gå raskere å forsterke nettet, og at nettet skal utnyttes effektivt. Energidepartementet har nylig vedtatt forskriftendringer om at nettselskapene skal vurdere om prosjekter er tilstrekkelig modne, før de får reservere nettkapasitet eller plass i kapasitetskø. Prosjektene må også vise tilstrekkelig framdrift for å få beholde reservasjonen eller kjøplassen. Formålet er å legge til rette for at det er prosjekter som faktisk gjennomføres som skal få kapasitet i nettet. Det er prosjekter som gjennomføres som kan skape verdier, arbeidsplasser og gjennomføre klimagassutslipp.

En tilnærming som i representantforslaget, der nettselskapene skal legge vekt samfunnsnytte, herunder hensynet til natur, klima, arbeidsplasser og menneskerettigheter, vil etter energiministerens vurdering være svært vanskelig å gjennomføre i praksis. Nettselskapene er naturlige monopoler og er derfor strengt regulert. Blant annet skal de sikre nøytral opptreden overfor brukere av strømnettet, og tilgang til kraftmarkedet på ikke-diskriminerende og objektive vilkår. Det tilligger ikke nettselskapene å gjøre politiske prioriteringer av om et planlagt forbruk er ønskelig eller ikke. En tilnærming som i forslaget vil etter mitt syn både bidra til uforutsigbare rammevilkår, og være klagedrivende. Kunden vil alltid kjenne sitt prosjekt best, og vil kunne utfordre forutsetningene eller omtalen av prosjektet.

Energiministeren mener at forslaget ikke bør vedtas.

6. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om innføring av en grense for krafttildeling på 25 MW, der alle prosjekter som krever denne mengden kraft eller mer, skal stortingsbehandles før en eventuell tildeling.

Kraftsystemet er både sammensatt og dynamisk. Vurderingen av om en ny tilknytning eller økt uttak hos en eksisterende kunde er «driftsmessig forsvarlig» er en kompleks og teknisk vurdering. Ved tilknytning av en forbruksaktør, vil aktørens forbruksprofil, og ikke bare det maksimale effektuttaket, kunne være vesentlig for vurderingen. I tillegg vil fleksible kunder kunne være egnet for tilknytning til strømmettet på særlige vilkår. En endring i innmating eller utmating i ett punkt i nettet kan også få følgevirkninger i tilgrensende, underliggende og overliggende nett. Det er nødvendig at det er nettselskapene som vurderer muligheten for tilknytning, herunder om hver enkelt tilknytning eller forbruksøkning vil være driftsmessig forsvarlig, om det vil være mulig å gi tilknytning på særlige vilkår eller om det vil være nødvendig med nettforsterkninger.

Det har vært en sterk vekst i antall tilknytningssaker siden 2018. Ifølge Statnett har foretaket per mars 2025 reservert nesten 8 000 MW nettkapasitet til nytt og økt forbruk i transmisjonsnettet. Til sammenligning er dagens makslast om lag 25 000 MW. Omfanget av reservasjoner tilsvarer et forbruk på om lag 45-55 TWh, og utgjør dermed en formidabel forbruksvekst dersom den blir realisert. Samtidig står det om lag samme volum av modne prosjekter i tilknytningskø. Det er med andre ord svært store volumer som har forespurt nettilknytning.

Forslaget ville medført at Stortinget fikk en betydelig portefølje med tilknytningssaker til behandling. Det må påregnes at tilknytningsprosessen ville tatt vesentlig lenger tid og at Stortinget ville måtte utføre svært mange tekniske, utpregede forvaltningsoppgaver ved behandlingen av enkeltsaker. En grense på 25 MW ville også gitt aktørene insentiv til å tilpasse prosjektene til effektgrensen, eventuelt dele opp prosjektet i mindre deler med effektbehov under grensen for krav om stortingsbehandling. Forslaget vil bidra til mer byråkrati og uforutsigbarhet i utviklingen av strømmettet.

Gjennom energilovgivningen er nettselskapene sterkt regulert. Blant annet skal de sikre nøytral opptreden overfor brukere av strømmettet og tilgang til kraftmarkedet på ikke-diskriminerende og objektive vilkår. Energiloven legger ikke opp til at energimyndighetene gjennom konsesjoner eller på annen måte fordeler tilgang til kraftmarkedet mellom ulike aktører. Dersom man skulle innført begrensninger i enkeltaktørers tilgang til kraftmarkedet, ville det innebære en sterk inngripen overfor de som ønsker tilgang til kraftmarkedet. Det vil også medføre en betydelig økt politisk risiko for industribedrifter og andre aktører som ønsker å videreutvikle eksisterende virksomheter og etablere nye arbeidsplasser i Norge. Forslaget vil, slik energiministeren vurderer det, bidra til å svekke Norges konkurransekraft i en allerede krevende tid for europeisk industrivirksomhet.

Regjeringen fører en aktiv næringspolitikk, men energiministeren anser ikke begrensninger i adgangen til kraftmarkedet som et egnet virkemiddel i gjennomføring av næringspolitikken. Energiministeren mener det er hensiktsmessig at nettselskapene, som også kjenner de lokale forholdene best, fortsatt skal ha ansvar for tilknytningsprosessen, herunder prioritering av kunder ved begrenset nettkapasitet og innenfor de rammene myndighetene gir.

Energiministeren mener at forslaget ikke bør vedtas.

7. Stortinget ber regjeringen innføre krav om at søkere som vil etablere datasentre i norske kommuner, ikke kan holdes hemmelige.

Kommunal- og distriktsdepartementet har gitt følgende innspill:

«Kommunenes behandling av saker etter plan- og bygningsloven er underlagt reglene i forvaltningsloven og offentleglova. Hva som kan unntas offentlighet er strengt regulert.

Utarbeiding av arealplaner, som privat initiert detaljregulering etter plan- og bygningsloven § 12-3, er underlagt strengere regler om medvirkning, bl.a. gjennom høring og utlegg til offentligettersyn, samt krav om føring av varsel om oppstart og endelig vedtatt arealplan i kommunenes planregister. Det vises her til plan- og bygningsloven §§ 12-8, 12-11 og 12-12, samt § 2-2 og forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister (kart og planforskriften). I tillegg gjelder reglene i offentleglova og forvaltningsloven på samme måte som ved behandling av byggesøknader som er omtalt i neste avsnitt.

Søknader om oppføring av bygninger som skal huse datasentre skal først nabovarsles. Når kommunen mottar søknaden, vil dokumentasjonen bli journalført. Kommunen plikter å legge til rette for innsyn i sine arkiver. Alle kan be om innsyn i dokumentene etter offentleglova, jf. offentliglova 3. Det er kun dokumenter eller informasjon i dokumentene som er taushetsbelagte etter offentleglova § 13 og forvaltningsloven §§13 flg. som det kan nektes innsyn i. Dette kan f.eks. være opplysninger om drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Dette gjelder imidlertid ikke opplysninger om hvem som er eier, tiltakshaver, ansvarlig utførende o.l. etter plan- og bygningsloven.»

Som digitaliserings- og forvaltningsminister er jeg enig med forslagsstillerne om at vi trenger mer informasjon om aktører og aktiviteter i datasentrene. Jeg minner om at datasenternæringen i Norge er relativt ny. Ny ekomlov og ny datasenterforskrift som trådte i kraft 1. januar 2025, regulerer datasenternæringen for første gang. Det nye regelverket stiller blant annet krav til datasenteroperatører om å registrere seg hos Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Det skal registreres opplysninger som inneholder informasjon om datasenteroperatørs navn, adresse, fysiske lokasjon og detaljer om datasenteroperatørens rettslige status eller organisasjonsnummer. Videre skal det informeres om hvilke tjenester som tilbys i datasenteret, samt informasjon om offentlige, kommunale eller fylkeskommunale myndigheter, organer og virksomheter som er kunder hos datasenteroperatøren. Det skal også gis et anslag av kraftforbruket som anvendes til utvinning av kryptovaluta og størrelsen på abonnert elektrisk effekt. Det stilles i tillegg krav til å utpeke en representant for datasenteroperatøren som kan møte opp fysisk i datasenteret med fullmakter og kunnskap til å kunne følge opp henvendelser fra myndighetene.

Registreringsplikten pålegger datasenteroperatør å registrere seg før oppstart av virksomheten. For datasenteroperatører som i dag allerede driver virksomhet, er det satt en overgangsordning slik at registreringsplikten innføres gradvis frem mot 1. juli 2025

Jeg ser ikke behov for særskilte regler slik forslagsstillerne foreslår, og mener forslaget ikke bør vedtas.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Karianne Tung". The signature is written in a cursive, flowing style.

Karianne Oldernes Tung